

Håndværksmæssig iagttagelse:

Eleverne iagttager læreren, der viser hvordan man ælter en dej, og læreren demonstrerer forskellen på en for tør dej, en for fugtig dej og en tilpas dej.

Analytisk demonstration:

Eleverne vurderer og tager begrundet stilling til, hvilken type korn/mel, de vil bruge i deres brød.

Håndværksmæssig træning:

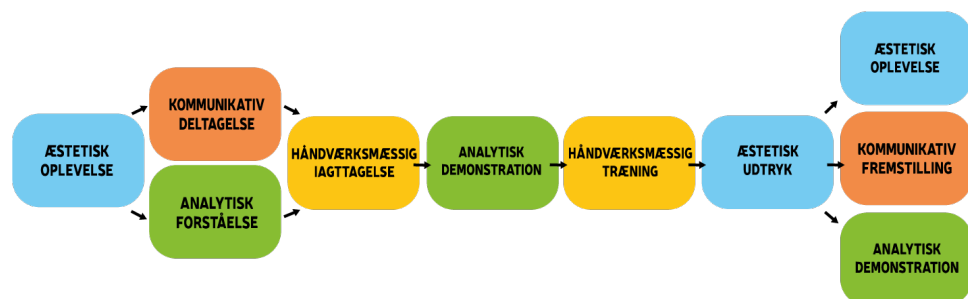
Eleverne ælter selv dej, og de bedømmer smidighed, tørhed og fugtighed og tager pejling på tilpas dej.

Æstetisk udtryk:

Eleverne bager brød, de bedømmer form og pynt og de overvejer brødets farve under bagningen.

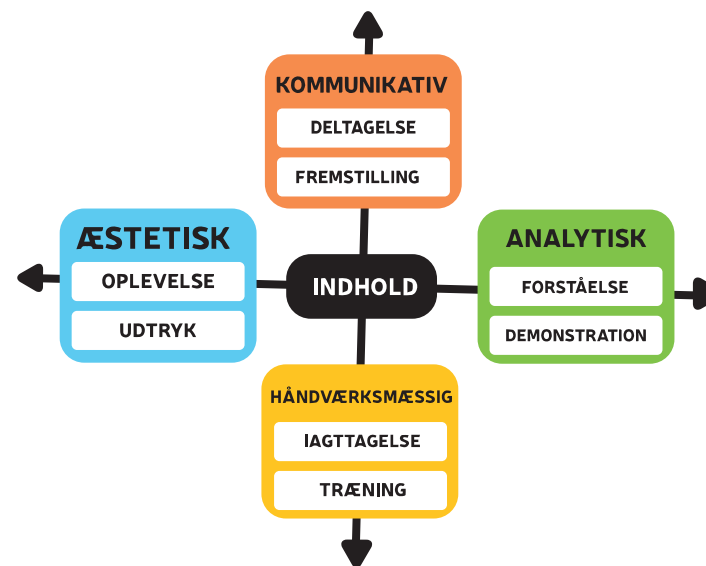
Æstetisk oplevelse + Kommunikativ fremstilling + Analytisk demonstration:

Eleverne bager brød, de bedømmer form og pynt og de overvejer brødets farve under bagningen.

Du vurderer den didaktiske komposition og reflekterer over samspillet mellem virksomhedsformer, forløbets rytme, progression og mulighed for fordybelse. Kunne forløbets didaktiske komposition se anderledes ud? Hvordan og hvilken betydning vil det have for samspil, rytme, progression og fordybelse. Hvilken læring vil kompositionerne føre til?

KORTENE PÅ BORDET

VEJLEDNING

Dette sæt kort tager udgangspunkt i modellen om virksomhedsformer, der viser, hvordan eleverne kan være virksomme med hoved og krop på forskellige måder i undervisningen. En af de grundlæggende ideer i modellen er, at den sidestiller æstetiske, sansemæssige aktiviteter i undervisningen med analytiske, begrebsmæssige aktiviteter. En pointe er, at disse aktiviteter indgår i et komplementært samspil som grundlag for, at eleverne bliver i stand til at forstå et emne bredere og dybere. Ord og begreber er ikke det eneste, der gør os klogere på verden. At sanse, at opleve og at handle er lige så vigtig.

Modellen rummer fire forskellige virksomhedsformer: Kommunikativ, håndværksmæssig, analytisk og æstetisk. De afstedkommer tilsammen otte måder at være aktiv eller virksom på, idet eleven kan inden for hver af de fire virksomhedsformer kan indtage en receptiv, dvs. modtagende rolle eller en produktiv, dvs. handlende rolle. For at skabe dynamik i undervisningen og gunstige betingelser for at lære, er det hensigtsmæssigt, at der er variation mellem virksomhedsformerne.

VIRKSOMHEDSFORMER

Den æstetiske virksomhedsform (de blå kort) giver mulighed for at percipere, sanse, føle og fornemme og for at udtrykke egne fantasier og forestillinger.

Receptiv: Eleverne får en ÆSTETISK OPLEVELSE, fx en smagsprøve i madkundskab eller afspilning af et musikstykke, der underbygger en stemning i et digt i sprogfag.

Produktiv: Eleverne skaber ÆSTETISKE UDTRYK fx gennem billeder i billedkunst eller rollespil i kulturfag.

Den analytiske virksomhedsform (de grønne kort) er baseret på begreber og logik og forankret i et sprog, der gør det muligt at forklare, beskrive enkeltdele og relationer.

Receptiv: Eleverne præsenteres for fagudtryk og tilegner sig viden og begreber og indser sammenhænge gennem ANALYTISK FORSTÅELSE. Fx begrebet fotosyntese i biologi.

Produktiv: Eleverne fremlægger begrundelser, beskriver og forklarer begreber gennem ANALYTISK DEMONSTRATION, fx begrebet magnetisme i fysik.

Den håndværksmæssige virksomhedsform (de gule kort) giver mulighed for tilegnelse af færdigheder gennem iagttagelse og egen træning.

Receptiv: Eleverne observerer via HÅNDVÆRKS MÆSSIG IAGTTAGELSE, hvordan man laver sætningsanalyse i dansk eller server i badminton i idræt.

Produktiv: Eleven opnår færdigheder gennem HÅNDVÆRKS MÆSSIG TRÆNING ved fx at filetere fisk i madkundskab eller brodere korssting i håndværk og design.

Den kommunikative virksomhedsform (de orange kort) konsoliderer undervisningen som et kommunikativt læringsfællesskab, der forudsætter forskellige former for kommunikation, og som kvalificerer til demokratisk dialog på et oplyst grundlag.

Receptiv: Ved KOMMUNIKATIV DELTAGELSE er eleverne aktive tilskuere til præsentationer, oplæg og samtaler. Fx lytter de til og ser en gennemgang af en billedanalyse i dansk eller billedkunstfaget.

Produktiv: Ved KOMMUNIKATIV FREMSTILLING deltager eleverne aktivt i fremlæggelse, formidling og præsentation eller deltager i diskussioner. Fx præsenterer eleverne en filmanalyse i engelsk eller deltager i en diskussion om køn og ligestilling i samfundsfag.

KORTLÆGNING AF DIDAKTISK KOMPOSITION

En didaktisk komposition er en sammensætning af et undervisningsforløb. Med udgangspunkt i modellen over virksomhedsformer kan der over et givet undervisningsforløb udformes en didaktisk komposition, der udtrykker måder for eleverne at være virksomme på.

Den didaktiske komposition kan ændres og skabe en anden variation i et forløb. Formålet med at lave en didaktisk komposition er dog at sikre en komplementær vekselvirkning mellem virksomhedsformerne og dermed elev- og læreraktive faser, der giver en varieret undervisning og mulighed for forskellige måder at lære på. Sigtet er at udfordre den samme genstand på forskellige måder, dvs. repræsentere det samme indhold med forskellige modaliteter.

Som hjælp til at sikre, at man kommer rundt om de forskellige virksomhedsformer kan man lægge "kortene på bordet". Dette sæt kort giver netop mulighed for dette og rummer muligheden for nemt og hurtigt at ændre den didaktiske komposition. Herved gives mulighed for at reflektere over:

- hvilke og hvor mange virksomhedsformer, der er i spil i et undervisningsforløb
- hvilken rytme og progression, forløbet indeholder
- hvilket samspil, der er mellem virksomhedsformerne
- hvilke muligheder, der er for fordybelse

SÅDAN GØR DU:

Udfra et undervisningsforløb kategoriserer du elevernes aktiviteter inden for de otte virksomhedsformer og lægger "kortene på bordet".

EKSEMPEL: *Emnet korn og brød i faget madkundskab. Formålet er at lære om forskellige kornsorter og deres anvendelse i brød.*

Æstetisk oplevelse:

Via en udstilling med forskellige kornsorter, der er udmalet i forskellige grad, ser, rører og smager eleverne på kornet. De bedømmer kornets finhed/grovhed og anvendelsesmuligheder i forskelligt brød.

Kommunikativ deltagelse + Analytisk forståelse:

Eleverne er aktive tilhørere ved lærerens præsentation af kornets opbygning, bageegenskaber og begrebet udmalingsgrad samt navnene på de forskellige kornsorter, og eleverne tilegner sig disse ved at bruge udstillingen.